

Warszawa, dnia 29 lipca 2020 r.

Opinia do ustawy
o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem
Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony i racjonalnego wykorzystania
wód transgranicznych, podpisanego w Białowieży dnia 7 lutego 2020 r.

(druk nr 170)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem ustawy jest wyrażenie zgody na ratyfikację przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony i racjonalnego wykorzystania wód transgranicznych, podpisanego w Białowieży dnia 7 lutego 2020 r., zwanego dalej „Porozumieniem”.

Porozumienie zostało zawarte w celu ochrony i racjonalnego użytkowania wód transgranicznych, polepszania ich jakości oraz zachowania i w razie konieczności odbudowy ekosystemów. Jak podkreśla się w preambule do Porozumienia, Strony uznały, że zakładane cele mogą zostać osiągnięte wyłącznie w oparciu o ścisłą współpracę i skoordynowane działania w zlewniach wód transgranicznych.

W uzasadnieniu do projektu ustawy podkreśla się, iż od momentu uzyskania niepodległości przez Republikę Białorusi, tj. od dnia 25 sierpnia 1991 r., współpraca między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi na wodach transgranicznych nie była uregulowana prawnie. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o gospodarce wodnej na wodach granicznych z dnia 17 lipca 1964 r. nie obowiązuje w stosunkach Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi, ze względu na brak sukcesji. Z tego powodu przez wiele lat współpraca na wodach transgranicznych między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi ograniczała się do uzgadniania pojedynczych projektów wspólnych lub projektów

realizowanych przez jedną ze Stron. Dążąc do uregulowania prawnego w tym zakresie, w marcu 2000 r. Rzeczpospolita Polska przedstawiła Stronie białoruskiej projekt umowy międzynarodowej z propozycją jego negocjacji. Prace prowadzone były do 2006 r., po czym zostały zawieszono. Wznowienie nastąpiło w styczniu 2013 r. Po kilkuletnich negocjacjach Stronom udało się uzgodnić tekst kompromisowy i przedmiotowe Porozumienie zostało podpisane.

Strategiczne cele i zakres współpracy, który przewiduje Porozumienie wpisują się w przepisy prawne dotyczące gospodarki wodnej w Rzeczypospolitej Polskiej i w Unii Europejskiej (UE). Polityka wodna UE zmierza do uregulowania współpracy między państwami sąsiedzkimi w transgranicznych basenach wodnych. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L 327 z dnia 22.12.2000 r., str. 1 z późn. zm.) zobowiązuje państwa członkowskie UE do zarządzania zasobami wodnymi w systemie zlewniowym. Współpraca sąsiedzka na wodach transgranicznych jest także celem Konwencji o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych, przyjętej w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r., której zarówno Rzeczpospolita Polska, jak i Republika Białorusi są Stronami. Przedmiotowe Porozumienie szczegółowo reguluje współpracę transgraniczną w sferze zasobów wodnych, które były ujęte jedynie pośrednio lub w sposób ogólny w Porozumieniu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o głównych zasadach współpracy transgranicznej, sporządzonym w Warszawie dnia 24 kwietnia 1992 r., oraz Porozumieniu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska z dnia 12 września 2009 r.

Porozumienie reguluje prawnie współpracę dwustronną na wodach transgranicznych między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi. Jego postanowienia dotyczą m.in: definicji podstawowych pojęć, zakresu współpracy Stron, praw i obowiązków Stron, zasad użytkowania wód transgranicznych, kwestii ochrony wód transgranicznych przed zanieczyszczeniami, oceny oddziaływania na środowisko, sposobów finansowania oraz realizacji projektów i działań przewidzianych w Porozumieniu, sytuacji nadzwyczajnych, przekazywania informacji i danych (np. hydrologicznych, o uszkodzeniach urządzeń wodnych, o monitoringu wód granicznych), postanowień podatkowych i celnych (zgodnie z art. 12 przywóz pojazdów materiałów budowlanych i środków produkcji w celu wykonania prac na podstawie Porozumienia jest przeprowadzany zgodnie z prawem Państwa Strony, do

której są one przywożone) oraz powołania Polsko-Białoruskiej Komisji do spraw Współpracy na Wodach Transgranicznych.

Strony Porozumienia zobowiązały się do wzajemnego informowania o zakończeniu wewnątrzpaństwowych procedur niezbędnych do wejścia w życie Porozumienia. Zgodnie z tym postanowieniem Porozumienie wejdzie w życie z dniem otrzymania ostatniej noty stwierdzającej wykonanie przez każdą ze stron niezbędnych procedur wewnątrzpaństwowych.

Każda ze Stron może wypowiedzieć Porozumienie wysyłając pisemne powiadomienie drugiej Stronie, nie później niż 6 miesięcy przed końcem roku. W takim przypadku Porozumienie wygasa w dniu 31 grudnia danego roku.

W uzasadnieniu do projektu ustawy podkreśla się, że wejście w życie Porozumienia spowoduje pozytywne skutki społeczne przez:

- 1) podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego dla mieszkańców,
- 2) przeciwdziałanie zjawisku suszy,
- 3) skuteczniejszą ochronę wód przed zanieczyszczeniem, a co za tym idzie podniesienie jakości wód i dostępności do zasobów wodnych dobrej jakości dla ludności,
- 4) zwiększenie dyspozycyjności zasobów wodnych dla potrzeb społecznych (spożywczych, rekreacyjnych i innych).

Związanie Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem nie wywoła dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa, jak również nie nałoży na Rzeczpospolitą Polską dodatkowych zobowiązań finansowych wynikających np. z konieczności opłacania składek członkowskich. Jedyne koszty generować może utworzenie Komisji do spraw Współpracy na Wodach Transgranicznych, w ramach której będą funkcjonowały tematyczne grupy robocze, jednakże nie będą to znaczne koszty dla budżetu państwa. Ponadto, aktualnie mimo braku regulacji prawnych, koszty działań w gospodarce wodnej na wodach transgranicznych z Republiką Białorusi są koniecznością i są one ponoszone głównie przez Stronę polską. Uregulowanie prawne współpracy z Republiką Białorusi powinno także doprowadzić do zwiększenia udziału Strony białoruskiej w kosztach inwestycji i utrzymania wód transgranicznych.

Jak podkreślono w uzasadnieniu do projektu ustawy, wejście w życie Porozumienia nie spowoduje konieczności zmiany polskiego prawa.

Przedmiotowe Porozumienie dotyczy materii uregulowanej w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, tj. wód granicznych, w związku z czym podlega ono ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji RP.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy (druk sejmowy nr 400) pochodził z przedłożenia rządowego i był przedmiotem prac sejmowej Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Komisje, po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 21 lipca 2020 r., wniosły o jego przyjęcie bez poprawek (druk sejmowy nr 492). W trakcie dalszych prac sejmowych nie wprowadzono poprawek do projektu.

Sejm uchwalił ustawę na 15. posiedzeniu w dniu 24 lipca 2020 r.

III. Uwagi szczególne

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Mirosław Reszczyński

Główny legislator